

المُؤَدَّبُ فِي الْبِرِّ

(٤٠٤/١) [٦] - ١٢٩٣

عَنِ الْحَسَنِ: أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ جَمَعَ النَّاسَ عَلَى أَبِي بَنٍ كَعْبٍ فَكَانَ يَصَلِّيْ بِهُمْ عَشْرِينَ لَيْلَةً وَلَا يَنْقُتُ بِهُمْ إِلَّا فِي النَّصَفِ الْبَاقِي فَإِذَا كَانَتْ الْعَشْرُ الْأَوَاخِرُ تَخَلَّفَ فَصَلَّى فِي بَيْتِهِ فَكَانُوا يَقُولُونَ: أَبَقَ أَبِي. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

1293. (6) [1/404-బలహీనం]

'హసన్ కథనం: 'ఉమర్ (ర) ప్రజలను ఉబయ్ బిన్ క'అబ్ వెనుక నమా'జు చదవడానికి ఒకచోట చేర్చారు. ఉబయ్ బిన్ క'అబ్ 20 రోజులవరకు రమ'దాన్ లో నమా'జు చదివించారు. రాత్రి చివరి భాగంలో దు'ఆయ్ ఖునూత్ చదివారు. రమ'దాన్ చివరి దశకం ప్రారంభం కాగానే సామూహికంగా తరావీహ్ చదవటం మానేసే వారు. తమ ఇళ్ళల్లో ఒంటరిగా నమా'జు చదువుకునే వారు. ప్రజలు ఉబయ్ పారిపోయాడు' అని అనేవారు. (అబూ దావూద్)

(٤٠٤/١) (صحيح) [٧] - ١٢٩٤

وَسُئِلَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ عَنِ الْقَوَاتِ فَقَالَ: قَتَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ الرُّكُوعِ. وَفِي رَوَاةٍ: قَبْلَ الرُّكُوعِ وَبَعْدَهُ. رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ.

1294. (7) [1/404-ద్వడం]

మరో ఉల్లేఖనంలో అనస్ ను ఖునూత్ గురించి అడగటం జరిగింది. దానికి అతను(ర), సమాధానం ఇస్తూ ప్రవక్త (స) రుకూ'కు ముందు, తరువాత కూడా దు'ఆయ్ ఖునూత్ చదివారు' అని అన్నారు. ³²⁷ (ఇబ్నె మాజహ్)

=====

అయితే కష్టాల్లో, ఆపదల్లో చదవవచ్చును. ఇంతకు ముందు దీన్ని గురించి పేర్కొనడం జరిగింది.

327) వివరణ-1294: ప్రజలు రమ'దాన్ లో తరావీహ్ నమా'జు ఇద్దరు లేదా ఒక్కరు, లేదా నలుగురు కలసి చదివేవారు. ఉమర్ అది చూసి అందరినీ ఒకే ఇమామ్ వెనుక చేసివేశారు. ఉబయ్ బిన్ క'అబ్ 20 రోజుల వరకు చదివించారు. చివరి 10 రోజులు ఇంట్లో చదువు కున్నారు. దు'ఆయ్ ఖునూత్ రమ'దాన్ లో, చివరి రమ'దాన్ లో చదివేవారు. ఇది అతని అభిప్రాయం. రమ'దాన్ లో ఇతర దినాల్లో విత్తల్లో దు'ఆయ్ ఖునూత్ చదవటం అభిలషణీయం. ఈ 'హదీసు' ద్వారా దు'ఆయ్ ఖునూత్ రుకూ'కు ముందు, తరువాత చదవవచ్చని తెలిసింది.

٣٧ - بَابُ قِيَامِ شَهْرِ رَمَضَانَ

37. రమ'దాన్ లో తరావీహ్ నమా'జు

المُؤَدَّبُ فِي الْبِرِّ

(٤٠٥/١) [١] - ١٢٩٥

عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اتَّخَذَ حُجْرَةً فِي الْمَسْجِدِ مِنْ خَصِيرٍ فَصَلَّى فِيهَا لَيْلًا حَتَّى اجْتَمَعَ عَلَيْهِ نَاسٌ ثُمَّ قَفَدُوا صَوْتَهُ لَيْلَةً وَظَنُّوا أَنَّهُ قَدْ نَامَ فَجَعَلَ بَعْضُهُمْ يَتَخَنَّحُ لِيُخْرِجَ إِلَيْهِمْ. فَقَالَ: مَا زَالَ بِكُمْ الَّذِي رَأَيْتُمْ مِنْ صَنِيعِكُمْ حَتَّى خَشِيتُ أَنْ يُكْتَبَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ كُتِبَ عَلَيْكُمْ مَا قُتِلْتُمْ بِهِ. فَصَلُّوا أَيُّهَا النَّاسُ فِي بُيُوتِكُمْ فَإِنَّ أَفْضَلَ صَلَاةِ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الصَّلَاةَ الْمَكْنُوبَةَ.

1295. (1) [1/405-ఏకీభవితం]

'జైద్ బిన్ సాబిత్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) మస్జిద్ లో చావతో ఒక గదిలా చేసుకున్నారు. అందులో కొన్ని రాత్రులు నమా'జు చదివారు. అది చూచి చాలామంది చేరారు. ఈ కారణంగా ప్రవక్త (స) ఆ గదిలో నఫిల్ నమా'జు చదవడం మానివేశారు. ప్రజలు రాత్రి ప్రవక్త (స) శబ్దాన్ని వినలేదు, ప్రవక్త (స) పడుకున్నారని, ప్రవక్త (స)ను లేపటానికి దగ్గరవ సాగారు. బయటకు వచ్చి నమా'జు చదివిస్తారని. ప్రవక్త (స), 'నఫిల్ నమా'జు పట్ల మీ ఆసక్తిని నేను చూస్తున్నాను. ఒకవేళ మీరు ఇంత ఆసక్తికరంగా ఆచరిస్తే, మీపై విధించబడవచ్చు. మీపై విధిస్తే మీరు దాన్ని నిర్వహించ లేరు. అందువల్ల ఓ ప్రజలారా! ఈ నఫిల్ నమా'జును ఇళ్ళల్లో చదువుకోండి. ఎందుకంటే నఫిల్ నమా'జులు ఇంట్లో చదవడమే ఉత్తమం. అధిక పుణ్యం లభిస్తుంది. విధి నమా'జులను మస్జిద్ లో ఆచరించడం ఉత్తమం అని ప్రవచించారు.' (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(٤٠٥/١) (صحيح) [٢] - ١٢٩٦

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُرْعَبُ فِي قِيَامِ رَمَضَانَ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَأْمُرَهُمْ فِيهِ بِعَزِيمَةٍ فَيَقُولُ: "مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. فَتَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْأَمْرُ عَلَى ذَلِكَ ثُمَّ كَانَ الْأَمْرُ عَلَى ذَلِكَ فِي خِلَافَةِ أَبِي بَكْرٍ وَصَدْرًا مِنْ خِلَافَةِ عُمَرَ عَلَى ذَلِكَ." رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

1296. (2) [1/405-ద్వడం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) రమ'దాన్ లో ప్రజలను, ఆరాధించమని ప్రోత్సహించేవారు. ఇంకా రమ'దాన్ లో విశ్వాసంతో చిత్తశుద్ధితో రాత్రిపూట నఫిల్ నమా'జు (తహజ్జుద్ తరావీహ్) ఆచరిస్తే అతని అంతకు

ముందు పాపాలన్నీ క్షమించబడతాయని చెప్పేవారు. ప్రవక్త (స) మరణించిన తరువాత సాంప్రదాయం ప్రకారం ప్రజలు ఒంటరిగా తరావీ'హ్ నమా'జు ఆచరించేవారు. అబూబకర్ (ర) కాలంలో, 'ఉమర్ (ర) పరిపాలన ప్రారంభంలో కూడా ఇదే పద్ధతి ఉండేది.³²⁸ (ముస్లిమ్)

(٤٠٥/١) (صحيح) [٣] - ١٢٩٧

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا قَضَى أَحَدُكُمْ الصَّلَاةَ فِي مَسْجِدِهِ فَلْيَجْعَلْ لِبَيْتِهِ نَصِيبًا مِّنْ صَلَاتِهِ فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ فِي بَيْتِهِ مِنْ صَلَاتِهِ خَيْرًا". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

1297. (3) [1/405-దృఢం]

జాబిర్ (ర) కథనం: "ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, మీలో ఎవరైనా మస్జిద్‌లో ఫర్ద్ నమా'జు చదువుకుంటే, కొంత నఫిల్ నమా'జు ఇంట్లో చదవడానికి ఉంచు కోవాలి. ఎందు కంటే, ఇంట్లో నఫిల్ నమా'జు చదవడం వల్ల అల్లాహ్ (త) ఇంట్లో శుభం అవతరింపజేస్తాడు." (ముస్లిమ్)

అంటే ఫర్ద్ నమా'జు మస్జిద్‌లో, నఫిల్ నమా'జు ఇంట్లో చదివితే మంచిది.

الرَّفْعُ الْبَاقِي

(٤٠٦/١) (صحيح) [٤] - ١٢٩٨

عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: صُعِفْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَمَضَانَ فَلَمْ يَقُمْ بِنَا شَيْئًا مِّنَ الشَّهْرِ حَتَّى بَقِيَ سَبْعٌ فَقَامَ بِنَا حَتَّى ذَهَبَ ثُلُثُ اللَّيْلِ فَلَمَّا كَانَتِ السَّادِسَةُ لَمْ يَقُمْ بِنَا فَلَمَّا كَانَتِ الْخَامِسَةُ قَامَ بِنَا حَتَّى ذَهَبَ شَطْرُ اللَّيْلِ. فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ لَوْ لَقْنَا قِيَامَ هَذِهِ اللَّيْلَةِ فَقَالَ: "إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا صَلَّى مَعَ الْإِمَامِ حَتَّى يَنْصَرِفَ حُسِبَ لَهُ قِيَامُ اللَّيْلَةِ". قَالَ: فَلَمَّا كَانَتِ الرَّابِعَةُ لَمْ يَقُمْ فَلَمَّا كَانَتْ

328) వివరణ-1296: అంటే రమ'దాన్‌లో రాత్రిల్లో ప్రవక్త (స) నఫిల్ నమా'జు చదవడానికి ప్రోత్సహించేవారు. ఎవరైతే చిత్తుకుద్దితో, విశ్వాసంతో రాత్రి నమా'జు చదువుతారో వారి చిన్న పాపాలు క్షమించబడతాయని ప్రోత్సహించేవారు. అందు వల్ల అనుచరులు రాత్రిళ్ళు మేల్కొని తరావీ'హ్, తహజ్జుద్ ఆచరించేవారు. కాని సామూహికంగా చదివేవారు కాదు. ఒంటరిగా తమ ఇంట్లలో ఆచరించేవారు. అబూ బకర్ (ర) మరియు 'ఉమర్ (ర) పరిపాలన ప్రారంభకాలంలో ఈ పద్ధతి మాత్రమే ఉండేది. 'ఉమర్ (ర) "నెఅమతుల్ బిద్'అహ్" అని సామూహికంగా ప్రారంభించారు. అప్పటి నుండి ప్రజలు తరావీ'హ్ నమా'జును సామూహికంగా ఆచరించసాగారు.

الثَّالِثَةُ جَمَعَ أَهْلُهُ وَنِسَاءَهُ وَالنَّاسَ. فَقَامَ بِنَا حَتَّى خَشِينَا أَنْ نُفَوِّتَا الْفَلَاحَ. قَالَ: قُلْتُ: وَمَا الْفَلَاحُ؟ قَالَ: السَّحُورُ. ثُمَّ لَمْ يَقُمْ بِنَا بَقِيَّةَ الشَّهْرِ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ وَرَوَى ابْنُ مَاجَةَ نَحْوَهُ إِلَّا أَنَّ التِّرْمِذِيَّ لَمْ يَذْكُرْ: "ثُمَّ لَمْ يَقُمْ بِنَا بَقِيَّةَ الشَّهْرِ".

1298. (4) [1/406-దృఢం]

అబూ జర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స)తో కలసి నేను రమ'దాన్ ఉపవాసాలు ఉన్నాను. ప్రవక్త (స) నెలలో అధిక శాతం మాకు ఖియాముల్ లైల్ చదివించలేదు. అంటే తరా వీ'హ్ నమా'జు చదివించలేదు. నెల పూర్తవడానికి 7 రోజులు ఉన్నాయనగా ప్రవక్త (స) మాతో కలసి రాత్రి చివరిజాము వరకు ఖియామ్ చేశారు. అంటే 23వ రాత్రి చివరిజామువరకు తరావీ'హ్ నమా'జు చదివించారు. 24వ రాత్రి చదివించలేదు. 25వ రాత్రి సగం రాత్రి వరకు నమా'జు చదివించారు. మేము, 'ఓ ప్రవక్తా! ఈ రాత్రి ఇంకా ఎక్కువ నమా'జు చదివితే బాగుండును,' అని విన్నవించుకున్నాము. దానికి ప్రవక్త (స), 'మనిషి ఇమాముతో కలసి ఫర్ద్ నమా'జు చదివి ఇంటికి తిరిగి వెళితే, రాత్రంతా నమా'జు చదివినంత పుణ్యం వ్రాయబడుతుంది' అని అన్నారు. 26వ రాత్రి నమా'జు చదివించలేదు. చివరికి చివరి జాము మిగిలి ఉంది. 27వ రాత్రి ప్రవక్త (స) తన ఇంటి వారిని, స్త్రీలను ఇతరులను ఒకచోట చేర్చి రాత్రంతా నమా'జు చదివించారు. అంటే రాత్రంతా నమా'జు చదివిస్తూనే ఉన్నారు. చివరికి మేము స'హారీ తప్పి పోతుందేమోనని భయపడ్డాము. ఉల్లేఖన కర్త కథనం: 'ఫలూ'హ్ అంటే ఏమిటి' అని అడిగాను. దానికి అబూ జర్ స'హారీ అని అన్నారు. ఆ తరువాత రమ'దాన్ చివరి వరకు ప్రవక్త(స) నమా'జు చదివించ లేదు. (అబూ దావూద్, తిర్మిజి, నసాయి, ఇబ్నె మాజహ్)

కాని తిర్మిజి ఉల్లేఖనలో రమ'దాన్ చివరి వరకు ప్రవక్త (స) మాతో కలసి నమా'జు చదవలేదు. అని లేదు.

(٤٠٦/١) (ضعيف) [٥] - ١٢٩٩

وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: فَقَدْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةً فَأِدَا هُوَ بِالْبَيْتِ فَقَالَ: "أَكُنْتُ تَخَافِينَ أَنْ يَحْبِفَ اللَّهُ عَلَيَّ رَسُولُهُ؟" قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنَّكَ أَتَيْتَ بَعْضَ نِسَائِكَ فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَنْزِلُ لَيْلَةَ النَّصَفِ مِنْ شَعْبَانَ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَغْفِرُ لَأَكْثَرِ مِنْ عَدَدِ شَعْرِ غَمِّ كَلْبٍ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

وَابْنُ مَاجَهَ وَزَادَ زَرْبِي: "مِمَّنْ اسْتَحَقَّ النَّارَ". وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ: سَمِعْتُ مُحَمَّدًا يُعْنِي الْبُخَارِيُّ يُضَعِّفُ هَذَا الْحَدِيثَ.

1299. (5) [1/406-బలహీనం]

'అయిషహ్ (ర) కథనం: ఒకరోజు రాత్రి ప్రవక్త (స) పడకపై కనబడలేదు. ప్రవక్త (స) మదీనహ్ లోని ప్రఖ్యాత శ్మశానం బఖీ'లోకి వెళ్ళారు. ప్రవక్త (స) తిరిగి వచ్చిన తర్వాత, 'ఓ ప్రవక్తా! మరో భార్యదగ్గరకు వెళ్ళారా?' అని అడిగాను. దానికి ప్రవక్త (స), 'అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్త నిన్ను అన్యాయం చేస్తారని నీ హక్కును కొల్లగొడ తారని భయపడుతున్నావా?' అని అడిగారు. దానికి నేను 'ప్రవక్తా! తమరు పడకపై లేనందున మరోభార్య వద్దకు వెళ్ళారని అనుకున్నాను.' దానికి ప్రవక్త (స) ష'అబాస్ 15వ తేదీన అల్లాహ్ ఇహలోక ఆకాశంపై అవతరిస్తాడు. బసీ కల్ఫ్ తెగవారి మేకల కంటే అధికసంఖ్యలో ప్రజలను క్షమిస్తాడు అని ప్రవచించారు. (తిర్మిజి/బలహీనం, బుఖారీ/ బలహీనం, ఇబ్నె మాజహ్)

రజీస్ లో "నరకానికి అర్హులైన వారిని క్షమించి వేయడం జరుగుతుందని ఉంది.

(١٣٠٠ - [٦] (صحيح) (٤٠٧/١)

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "صَلَاةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهِ فِي مَسْجِدِي هَذَا إِلَّا الْمَكْتُوبَةُ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ.

1300. (6) [1/407-దృఢం]

'జైద్ బిన్ సాబిత్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "మనిషి తన సఫిల్ నమాజు ఇంట్లో చదవడమే ఉత్తమం. ఫర్ద్ నమాజును మస్జిద్ లో చదవడం తప్ప." ³²⁹ (అబూ దావూద్, తిర్మిజి)

అక్షర విభాగం الْفَصْلُ الثَّالِثُ

(١٣٠١ - [٧] (صحيح) (٤٠٧/١)

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ الْقَارِيِّ قَالَ: خَرَجْتُ مَعَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ لَيْلَةً إِلَى الْمَسْجِدِ فَإِذَا النَّاسُ أَوْزَاعٌ مُتَفَرِّقُونَ يُصَلُّونَ

329) వివరణ-1300: కొన్ని ఉల్లేఖనాల ద్వారా మస్జిద్ నబవీలో ఒక నమాజు చదివితే 1000 నమాజుల పుణ్యం లభిస్తుందని తెలుస్తుంది. ఒకవేళ ఎవరైనా తన ఇంట్లో సఫిల్ నమాజు చదివితే 1000 నమాజుల కంటే అధిక పుణ్యం లభిస్తుంది.

الرَّجُلُ لِنَفْسِهِ. وَيُصَلِّي الرَّجُلُ فَيُصَلِّي بِصَلَاتِهِ الرَّهْطُ. فَقَالَ عُمَرُ: إِنِّي أَرَى لَوْ جَمَعْتُ هَؤُلَاءِ عَلَى قَارِيٍّ وَاحِدٍ لَكَانَ أَثْمَلُ ثُمَّ عَزَمَ فَجَمَعَهُمْ عَلَى أَبِي بَنٍ كَعْبٍ. ثُمَّ خَرَجْتُ مَعَهُ لَيْلَةً أُخْرَى وَالنَّاسُ يُصَلُّونَ بِصَلَاةِ قَارِيهِمْ. قَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: نَعَمْتُ الْبُذْعَةُ هَذِهِ وَالَّتِي تَتَأَمُّونَ عَنْهَا أَفْضَلُ مِنَ الَّتِي تَقُومُونَ. يُرِيدُ آخِرَ اللَّيْلِ وَكَانَ النَّاسُ يَقُومُونَ أَوَّلَهُ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

1301. (7) [1/407-దృఢం]

'అబ్దుల్ హక్మ్ బిన్ 'అబ్దుల్ ఖారీ (ర) కథనం: నేను ఒక రోజు రాత్రి 'ఉమర్ (ర)తో కలసి మస్జిద్ లోకి వెళ్ళాను. అక్కడ ప్రజలు వేర్వేరుగా సఫిల్ నమాజులు చదువుతున్నారు. అంటే రమ'దాన్ లో తరావీహ్ నమాజు ప్రతివ్యక్తి వేర్వేరుగా చదువు తున్నాడు. కొందరు ఇద్దరు, ముగ్గురు కలసి చదువుతున్నారు. అది చూసి, 'ఉమర్ (ర) వీళ్ళందరినీ ఒకే ఇమాము వెనుక చేస్తే బాగుంటుందని చెప్పి, నిశ్చయించుకొని ఉబయ్ బిన్ క'అబ్ ను ఇమాముగా చేసి, అందరినీ అతని వెనుక నిలబెట్టారు. అనంతరం ఉబయ్ బిన్ క'అబ్ అందరికీ తరావీహ్ నమాజు చదివించసాగారు. నేను రెండవ రోజు రాత్రి కూడా 'ఉమర్ వెంట మస్జిద్ కు వెళ్ళాను. ప్రజలందరూ ఒకే ఇమాము వెనుక తరావీహ్ నమాజు చదువుతున్నారు. అది చూసి 'ఉమర్ (ర) ఈ పద్ధతి బాగుంది, దీన్ని చదవ కుండా మీరు నిద్రపోయే బదులు అంటే రాత్రిచివరి భాగంలో చదవ లేక వోపడానికి బదులు ఇది ఉత్తమంగా ఉంది. అంటే రాత్రి ప్రారంభంలో చదవటం. ప్రజలు ప్రారంభ రాత్రిలో తరావీహ్ చదువుకునే వారు. ³³⁰ (బుఖారీ)

(١٣٠٢ - [٨] (صحيح) (٤٠٧/١)

وَعَنْ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدٍ قَالَ: أَمَرَ عُمَرُ أَبِي بَنٍ كَعْبٍ وَتَمِيمًا الدَّارِيَّ أَنْ يَقُومَا لِلنَّاسِ فِي رَمَضَانَ بِإِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً فَكَانَ

330) వివరణ-1301: ప్రారంభంలో తరావీహ్ నమాజు సామూహికంగా జరిగేదికాదు. కొందరు ఒంటరిగా, కొందరు ఇద్దరు, కొందరు ముగ్గురు కలసి చదువుకునే వారు. 'ఉమర్ (ర) తన పరిపాలనా కాలంలో అందరినీ ఒకే ఇమాము వెనుక నమాజు చదవడానికి సమీకరించారు. అయితే 'రాత్రి ప్రారంభంలో ప్రజలు చదువుకునే దాని కంటే రాత్రి చివరి భాగంలో చదివే నమాజు ఉత్తమ మైనది' అని అన్నారు. అంటే ఈ క్రొత్త పద్ధతి ప్రవక్త సాంప్రదాయానికి అనుగుణంగా ఉందని అర్థం.

الْقَارِئُ يَقْرَأُ بِالْمَنْبَيْنِ حَتَّىٰ كُنَّا نَعْتَمِدُ عَلَى الْعَصَا مِنْ طَوْلِ الْقِيَامِ
فَمَا كُنَّا نَنْصَرِفُ إِلَّا فِي فُرُوعِ الْفَجْرِ. رَوَاهُ مَالِكٌ.

1302. (8) [1/407-ద్వండం]

సాయిబ్ బిన్ యజీద్ (ర) కథనం: 'ఉమర్ (ర) ఉబయ్ బిన్ క'అబ్, తమీమ్ దారీలను రమదాన్లో ప్రజలకు 11 రకాతులు చదివించమని ఆదేశించారు. ఇమాము 100 ఆయతులు గల సూరహ్ పఠించేవారు. ఇంకా ఖారీ ప్రజలకు 100 కంటే ఎక్కువ ఆయతులు గల సూరహ్ పఠించేవారు. ఖియామ్ దీర్ఘంగా ఉండటం వల్ల మాలో బలహీనులు కర్త సహాయంతో నిలబడే వారు. మా రాత్రి నమాజు ప్రజ్ఞకు ముందు పూర్తి అయ్యేది.³³¹ (మాలిక్-మువత్తా)

331) వివరణ-1302: 'ఉమర్ (ర) తన పరిపాలనా కాలంలో తరావీహ్ నమాజు చదివించడానికి ఉబయ్ బిన్ క'అబ్, తమీమ్ దారీలను ఇమాములుగా నియమించారు. ఇంకా ప్రజలకు 11 రకాతులు చదివించమని ఆదేశించారు. వీటిలో 8 తరావీహ్, 3 విత్రి అయ్యేవి. ప్రవక్త(స) తన జీవితకాలంలో ఈ 11 రకాతులే చదివించారు.

జాబిర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) రమజాన్లో 8 రకాతులు చదివించారు. ఆ తరువాత విత్రి నమాజు చదివించారు.

(ఇబ్నె హిబ్బాన్, ఇబ్నె ఖుజైమహ్)
హఫీజ్ ఇబ్నె హజర్ ఫత్తుల్ బారీలో ఈ 'హదీసు' 'సహీహ్ లేదా హసన్ అని పేర్కొన్నారు. నిస్సూరాయి ఫీ తబ్దీజ్ అహదీస్ ల హిదాయహ్ 1వ భాగం 293వ పేజీలో ఈ 'హదీసు' ఉంది. మరియు ఇమామ్ ముహమ్మద్ బిన్ నస్త్ర్ మురూజీ తన పుస్తకం ఖియాముల్లైల్ 160వ పేజీలో జాబిర్ యొక్క ఈ 'హదీసు'ను తన పరంపర ద్వారా, ఈ విధంగా పేర్కొన్నారు. జాబిర్ (ర) కథనం ప్రవక్త (స) రమజాన్లో 8 రకాతులు చదివించారు. ఆ తరువాత విత్రి నమాజు చదివించారు. జస్సీ కూడా మీజానుల్ ఏతెదాల్ లో ఈ 'హదీసు'ను, ఇంకా దీని పరంపర ప్రామాణికమైనదని పేర్కొన్నారు.

షౌకానీ, నైలుల్ అవతార్ ముస్తఖా అల్అఖ్బార్ 2వ భాగం పేజీ299 లో ఇలా పేర్కొన్నారు: రమదాన్లో ప్రవక్త (స) చదివే తరావీహ్ రకాతుల సంఖ్యను బుఖారీ, 'ఆయిషహ్ (ర) ద్వారా ఉల్లేఖించారు. "ప్రవక్త (స) రమదాన్లో, ఇతర దినాల్లో విత్రితో సహా, తరావీహ్, 11 రకాతుల కంటే అధికంగా చదివేవారు కాదు."

జాబిర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రజలకు విత్రితో సహా 11 రకాతులు చదివించారు. (ఇబ్నె హిబ్బాన్)

జాబిర్ (ర) కథనం: ఉబయ్ బిన్ క'అబ్ రమదాన్లో ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చి, 'ఓ రసూలుల్లాహ్! రాత్రి ఒక విషయం జరిగింది,' అని విన్నవించుకున్నారు. ప్రవక్త (స) 'ఏం జరిగింది ఓ ఉబయ్' అని అడిగారు. దానికి ఉబయ్, మా ఇంటి స్త్రీలు "మేము ఖుర్ఆన్ చదవటం లేదు. అందువల్ల మేము మీ వెనుక నమాజు చదువుతాము,' అని అన్నారు. అందువల్ల నేను వారికి 8 రకాతులు, మరియు విత్రి చదివించాను,' అని అన్నారు. అది విన్న ప్రవక్త (స) మౌనంపాడారు, అంటే అనుమతించారు.

ఈ 'హదీసు'లన్నిటి ద్వారా తరావీహ్ నమాజు 8 రకాత్ లని తేలిపోతుంది. ప్రవక్త (స) ద్వారా కూడా నిరూపణ అయిఉంది. 'ఉమర్ (ర) కూడా తరావీహ్, విత్రి 11 రకాత్లు చదవాలని ఆదేశించారు.

బైహఖీ కితాబు మారిఫతుస్సున్నన్ వల్అసార్ మొదటి భాగం 447వ పేజీలో ఇలా పేర్కొన్నారు. షాఫ్ యీ కథనం: మాలిక్ కథనం: ముహమ్మద్ బిన్ యూసుఫ్ కథనం: సాయిబ్ బిన్ యజీద్ కథనం: 'ఉమర్ (ర) ఉబయ్ బిన్ క'అబ్ మరియు తమీమ్ దారీని ప్రజలకు 11 రకాతులు చదివించమని ఆదేశించారు. (బైహఖీ)

సునల సయూద్ బిన్ మన్నూర్ లో ఇలా ఉంది: జలా లుద్దీన్ సుయూతి రిసాలతుల్ మసాబీహ్ ఫీ సలాతి తరావీహ్ 19వ పేజీలో ఇలా పేర్కొన్నారు: 'అబ్దుల్ 'అజీజ్ బిన్ ముహమ్మద్ కథనం: ముహమ్మద్ బిన్ యూసుఫ్ కథనం: సాయిబ్ బిన్ యజీద్ కథనం: మేము 'ఉమర్ (ర) కాలంలో 11 రకాతులు చదివే వాళ్ళం. (సున్నన్ సయూద్ బిన్ మన్ సూర్)

అల్లామా మమ్మూహ్ 20వ పేజీలో ఈ 'హదీసు' యొక్క పరంపర ప్రామాణికమైనదని పేర్కొన్నారు. సాయిబ్ బిన్ యజీద్ ద్వారా దీనికి వ్యతిరేకంగా కూడా ఉల్లేఖనాలు ఉన్నాయి. కాని వాటిలో దీనికి సమానమైన ప్రామాణికత లేదు.

ఖియాముల్లైల్ 163వ పేజీలో ఇలా ఉంది, ఇబ్నె ఇస్లాఖ్ కథనం: 'ఈ విషయంలో దీనికంటే ప్రామాణికమైన 'హదీసు' నేను వినలేదు. ఎందుకంటే ప్రవక్త(స) రాత్రి నమాజు కూడా 13 రకాతులే ఉండేది. 'సహీహ్ బుఖారీ వివరణ ఉమ్మతుల్ ఖారీలో 5వ భాగం 357వ పేజీలో ఇలా ఉంది, అంటే ఇమామ్ మాలిక్ తనకోసం

కొందరు 11 మరియు 20 రకాతుల ఉల్లేఖనాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని, ముందు 'ఉమర్ ఆదేశంతో' 11 రకాతులే చదివించ బడేవి, తరువాత 'ఉమర్ 20 రకా'తులు చదివించమని ఆదేశించగా, 20 రకాతులు చదివించబడసాగాయి. ఇక్కడ చర్చించే అవసరమేలేదు. ఎందుకంటే, రెండు 'హదీసు'లు ప్రామాణికమైనవైతే చర్చించ వచ్చును. 11 రకాతుల 'హదీసు' ప్రామాణికమైనది, స్పష్టంగా ఉంది.

(٤٠٨/١) [٩] - ١٣٠٣

وَعَنِ الْأَعْرَجِ قَالَ: مَا أَدْرَكْنَا النَّاسَ إِلَّا وَهُمْ يَلْعَنُونَ الْكَفَرَةَ فِي رَمَضَانَ قَالَ: وَكَانَ الْقَارِئُ يَقْرَأُ سُورَةَ الْبَقَرَةِ فِي ثَمَانٍ رَكَعَاتٍ وَإِذَا قَامَ بِهَا فِي ثِنْتَيْ عَشْرَةٍ رَكَعَةٍ رَأَى النَّاسَ أَنَّهُ قَدْ خَفَّفَ رَوَاهُ مَالِكٌ .

1303. (9) [1/408]

అ'అరజ్ (ర) కథనం: రమ'దాన్‌లో ముస్లిములు దు'ఆయే' ఖునూత్ చదివి అవిశ్వాసులను శపించేవారు. రమ'దాన్‌లో ఖారీ అంటే ఇమాము సూరహ్ బఖరహ్‌ను 8 రకాతుల్లో చదివే వారు. ఒకవేళ సూరహ్ బఖరహ్‌ను 12 రకాతుల్లో చదివితే, ప్రజలు తేలిగ్గా చదివించారని భావించే వారు.³³² (మాలిక్)

20 రకాతుల ఉల్లేఖనలో ప్రామాణికత గాని, సృష్టతగాని లేదు. 20 రకాతులపై ప్రవక్త (స) అనుచరులు, తాబ యీన్లు ఏకాభిప్రాయం వ్యక్తం చేసారనే కొందరి మాటలు సరైనవికావు. ఎందుకంటే దీన్ని గురించి పండితుల మధ్య 10 అభిప్రాయాలు ఉన్నాయి: 1. కొందరి వద్ద 41 రకాతులు, 2. కొందరి వద్ద 38 రకాతులు, 3. కొందరి వద్ద 36 రకాతులు, 4. కొందరి వద్ద 34 రకాతులు, 5. కొందరి వద్ద 28 రకాతులు, 6. కొందరి వద్ద 24 రకాతులు, 7. కొందరి వద్ద 20 రకాతులు, 8. కొందరి వద్ద 16 రకాతులు, 9. కొందరి వద్ద 13 రకాతులు 10. కొందరి వద్ద 8 రకాతులు. విత్త తప్ప అన్నీ వివరాలూ ఐనీ, తుహ్స తుల్ అహ్వాజ్, మిర్ఆతుల్ మసాబీహ్ లలో చూడండి. ఇన్నీ అభిప్రాయాలు ఉండగా 20 రకాతులపై ఏకాభి ప్రాయం ఎలా కుదురుతుంది.

8 రకాతులకు చెందిన సాక్ష్యాధారాలతో కూడిన వివరాలు పండితులు 'అబ్దుల్లాహ్ ముహద్దీస్ 'గాజీపూరి యొక్క పుస్తకం రకఆతు తరూవీహ్ లో చూడండి. వాక్యలు దీన్నుండే తీసుకోవటం జరిగింది. సాయిబ్ బిన్ యజీద్ 'హదీసు' ద్వారా బలహీనమైన వ్యక్తి దీర్ఘ ఖియామ్ లో కర్ర సహాయంతో నిలబడి నమాజు చదవవచ్చని తెలిసింది.

332) వివరణ-1303: రమ'దాన్‌లో యుద్ధ సందర్భంగా దు'ఆయే' ఖునూత్ చదివి అవిశ్వాసులను శపించేవారు. ఇంకా 8 రకాతులు తరూవీహ్ నమాజు చదవబడింది. అందులో ఖారీ అంటే ఇమాము సూరహ్ బఖరహ్ పూర్తి చేసినాడు. ఒక్కో సారి 12 రకాతులు చదివేవాడు. అంటే 12 రకాతులుకూడా చదవవచ్చును.

(٤٠٨/١) ? [١٠] - ١٣٠٤

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ: كُنَّا نَنْصَرِفُ فِي رَمَضَانَ مِنَ الْقِيَامِ فَتَسْتَعْجِلُ الْخَدَمُ بِالطَّعَامِ مَخَافَةَ فَوْتِ السَّخُورِ. وَفِي أُخْرَى مَخَافَةَ الْفَجْرِ. رَوَاهُ مَالِكٌ.

1304. (10) [1/408-?]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ అబీ బకర్ (ర) కథనం: నేను ఉబయ్ బిన్ క'అబ్ ను ఇలా అంటూ ఉండగా విన్నాను, మేము రమ'దాన్‌లో ఖియాముల్ లైల్ (తరూవీహ్) పూర్తి చేసుకొని ఇంటికి వచ్చి, సహారీ ఎక్కడ తప్పి పోతుందోనని సేవకులను 'త్యరగా అన్నం పెట్టమని' తొందర పెట్టి వాళ్ళు. మరో ఉల్లేఖనంలో 'ఎక్కడ ఉదయం అయిపోతుందోనని' అని ఉంది. (మాలిక్)

(٤٠٨/١) (ضعيف) [١١] - ١٣٠٥

وَعَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "هَلْ تَذَرِينَ مَا هَذِهِ اللَّيْلِ؟" يَعْنِي لَيْلَةَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ قَالَتْ: مَا فِيهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ. فَقَالَ: "فِيهَا أَنْ يُكْتَبَ كُلُّ مَوْلُودٍ مِنْ بَنِي آدَمَ فِي هَذِهِ السَّنَةِ وَفِيهَا أَنْ يُكْتَبَ كُلُّ هَالِكٍ مِنْ بَنِي آدَمَ فِي هَذِهِ السَّنَةِ وَفِيهَا تَرْفَعُ أَعْمَالُهُمْ وَفِيهَا تَنْزَلُ أَرْزَاقُهُمْ". فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا مِنْ أَحَدٍ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى؟ فَقَالَ: "مَا مِنْ أَحَدٍ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى". ثَلَاثًا. قُلْتُ: وَلَا أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى هَامَتِهِ فَقَالَ: "وَلَا أَنَا إِلَّا أَنْ يَتَعَمَّدَنِي اللَّهُ بِرَحْمَتِهِ". يَقُولُهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي الدُّعَوَاتِ الْكُبْرَى.

1305. (11) [1/408-బలహీనం]

'అయిషహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స), 'ఓ 'అయిషహ్! ష'అబ్బాస్ 15వ తేదీన ఏం జరుగుతుందో నీకు తెలుసా?' అని అన్నారు. దానికి 'అయిషహ్, "మీరే చెప్పండి, ఏం జరుగుతుంది" అని అన్నారు. దానికి ప్రవక్త (స) సంవత్సరంలో పుట్టబోయే పిల్లలందరి గురించి వ్రాయడం జరుగు తుంది. ఇంకా ఈ రాత్రిలోనే మానవుల కర్మలు ఎత్తుకోవటం జరుగుతుంది. ఇంకా ఈ రాత్రిలోనే ప్రజల ఉపాధి అవతరింప జేయటం జరుగుతుంది' అని అన్నారు. దానికి 'అయిషహ్ (ర), 'ఓ ప్రవక్తా! అల్లాహ్ కారుణ్యం ప్రమేయం లేకుండా స్వర్గంలో ప్రవేశించే వారెవరైనా ఉన్నారా' అని అడిగారు. దానికి ప్రవక్త (స) అల్లాహ్ కారుణ్యం లేకుండా ఎవ్వరూ స్వర్గంలో ప్రవేశించ లేరు. కేవలం కర్మల వల్ల స్వర్గంలో ప్రవేశించలేరు' అని అన్నారు. దానికి 'అయిషహ్ (ర), 'ఓ ప్రవక్తా! మీరు కూడానా?'

అని అడిగారు. దానికి ప్రవక్త (స), తన చేతిని తన తలపై పెట్టి, "అల్లాహ్ తన కారుణ్యం ద్వారా కప్పుకుంటేనే" అని మూడు సార్లు పలికారు.³³³
(బైహాఖీ-ద'అమాతుల్ కబీర్)

(۴۰۹/۱) (ضعيف) [۱۲] - ۱۳۰۶

وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَطْلُعُ فِي لَيْلَةِ النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَيَغْفِرُ لَجَمِيعِ خَلْقِهِ إِلَّا لِمُشْرِكٍ أَوْ مُشَاحِنٍ". رَوَاهُ ابْنُ مَاجَه.

1306. (12) [1/409-బలహీనం]

అబూ మూసా (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అల్లాహ్ ష'అబాన్ 15వ తేదీన ప్రత్యేక కారుణ్య దృష్టి కలిగి ఉంటాడు. మానవులందరిని క్షమిస్తాడు. కాని, సాటి కల్పించే వారిని, ద్వేషం కలిగిఉన్న వారిని క్షమించడు. కొన్ని ఉల్లేఖ నాల్గో హంతకులను క్షమించడు అని ఉంది. (ఇబ్నె మాజహ్)

(۴۰۹/۱) (ضعيف) [۱۳] - ۱۳۰۷

رَوَاهُ أَحْمَدُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَلَصِ وَفِي رَوَايَتِهِ: "إِلَّا اثْنَيْنِ مُشَاحِنٍ وَقَاتِلِ نَفْسٍ."

1307. (13) [1/409-బలహీనం]

దీనిన, అ'హ్మద్, ఇబ్నె మాజహ్, 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'అమ్మ బిన్ అల్-అ'స్, ద్వారా కూడా ఉల్లేఖించారు.

(۴۰۹/۱) (موضوع) [۱۴] - ۱۳۰۸

وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَقُومُوا لَيْلَهَا وَصُومُوا يَوْمَهَا فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَنْزِلُ فِيهَا لِيُغْرِبَ الشَّمْسُ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَقُولُ: أَلَمْ يَنْسُغْفِرْ فَأَغْفِرْ لَهُ؟ أَلَا مُسْتَرْزَقٌ قَارِزُهُ؟ أَلَا مُبْتَلَى فَأَعْفِهِ؟ أَلَا كَذَا أَلَا كَذَا حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ". رَوَاهُ ابْنُ مَاجَه.

333) వివరణ-1305: ఈ 'హదీసు' ద్వారా షబ్ బరాత్ ప్రాముఖ్యత తెలుస్తుంది. ఆ సంవత్సరంలో పుట్టబోయే బిడ్డలందరి గురించి వ్రాయడం జరుగుతుంది. అదే విధంగా మరణించే వారి గురించి కూడా వ్రాయడం జరుగుతుంది. అదే విధంగా అందరి ఉపాధి గురించి కూడా వ్రాయడం జరుగు తుంది. ఇంకా కర్మలు ఆకాశం వైపు ఎత్తుకోవటం జరుగు తుంది. 'అయి'షహ్ (ర) 'స్వర్గంలో అల్లాహ్ కారుణ్యం ద్వారా ప్రవేశిస్తారా లేక తమ కర్మల ద్వారా ప్రవేశిస్తారా?' అని ప్రశ్నించారు. దానికి ప్రవక్త (స) 'అల్లాహ్ కారుణ్యం ద్వారా స్వర్గంలో ప్రవేశించటం జరుగుతుంది, కర్మల ప్రతిఫలం దైవకారుణ్యం ద్వారా లభిస్తుంది' అని అన్నారు.

1308. (14) [1/409-కల్పితం]

'అలీ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ష'అబాన్ 15వ రాత్రి వస్తే, మీరు నఫిల్ నమాజులు చదవండి. ఆ దినం నఫిల్ ఉపవాసం పాటించండి. ఎందుకంటే అల్లాహ్ ఆ రాత్రి సూర్యుడు అస్తమించిన తర్వాత, ప్రాపంచిక ఆకాశంపై అవతరిస్తాడు. ఇంకా, క్షమాపణ కోరేవారెవరైనా ఉన్నారా? నేను క్షమించటానికి, ఉపాధి అర్పించే వారెవరైనా ఉన్నారా? నేను ఉపాధి ప్రసాదించడానికి, నన్ను కష్టాల్లో మొర పెట్టు కునే వారెవరైనా ఉన్నారా? నేను వారిని కష్టాల నుండి గట్టిక్రిందడానికి" అని ప్రకటిస్తాడు.³³⁴ (ఇబ్నె మాజహ్)

۳۸- بَابُ صَلَاةِ الصَّحَى

38. 'దుహ్ (ఇ'వీరాఖ్ మరియు చాప్త్)

నమాజులు

'సూర్యోదయం తరువాత మధ్యాహ్నానికి ముందు చదివే నఫిల్ నమాజును సలాతుద్దుహ్' అని అంటారు. ఇది 2 రకాలు. ఒకటి పెద్దది, రెండవది చిన్నది. సూర్యోదయం తరువాత సూర్యుడు, కొంత ఎత్తుకు వచ్చిన తర్వాత చదివే నమాజును, 1. సలాత్ అ'ద్దుహ్ 'సుగ్గరా' మరియు ఇ'ప్రాఖ్ నమాజు' అని అంటారు. 2. 'సూర్యుడు ఉదయించి చాలా ఎత్తుకు వచ్చిన తర్వాత చదివే నమాజును, సలాత్ అ'ద్దుహ్' ఉద్దూలో, చాప్త్ నమాజు' అని అంటారు. దీనికి చాలా ప్రాధాన్యత ఉంది.

المُفَصَّلُ الْأَوَّلُ

(۱) [۱] - ۱۳۰۹ (متفق عليه) (۴۱۱/۱)

عَنْ أُمِّ هَانِيٍّ قَالَتْ: إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ بَيْتَهَا يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ فَأَغْتَسَلَ وَصَلَّى ثَمَانِي رَكَعَاتٍ فَلَمْ أَرَ صَلَاةً قَطُّ أَخَفَّ مِنْهَا غَيْرَ أَنَّهُ يَبِيتُ الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ. وَقَالَتْ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: وَذَلِكَ ضَحَى.

1309. (1) [1/411-విశేషవివరం]

ఉమ్మె హానీ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) మక్కహ్ విజయం నాడు మా ఇంటికి వచ్చారు, స్నానం చేశారు, ఇంకా 8 రకాతులు నమాజు చదివారు. ఇంత తేలికైన నమాజు నేను చూడలేదు. కాని ప్రవక్త (స) రుకూ',

334) వివరణ-1308: షబ్ బరాత్ ప్రాధాన్యత, ప్రత్యేకతల గురించి అనేక 'హదీసు'లు ఉన్నాయి. కాని వీటిలో చాలా బలహీన 'హదీసు'లు ఉన్నాయి.